AMSTERDAMSE
JONGERENWERK ACADEMIE

Kaderdocument Amsterdamse Jongerenwerk Academie

Mei 2025

Ingekorte versie, bijlage bij collegevoorstel Aanbesteding en Kaderdocument Amsterdamse Jongerenwerk Academie

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
2. Grondbeginselen AJA 2
3. Activiteiten AJA 4
4. Doelgroepen AJA 6
5. Fasering 7
6. Financieel kader 8
7. Huisvesting 9
8. Draagvlak en participatie 9

1. Inleiding

Dit document beschrijft de uitgangspunten, kaders en invulling van de Amsterdamse Jongerenwerk Academie (AJA). Het is tot stand gekomen in cocreatie met de kerngroep AJA.

2. Grondbeginselen AJA

Uitgangspunten

1. Jongerenwerk is een vak en vormt een onmisbare publieke voorziening in de sociale basis. Stevig jongerenwerk in een steeds veranderende maatschappelijke context vraagt om blijvende investering in het vakmanschap van en over het jongerenwerk.
2. Er gaat veel goed in het jongerenwerk in Amsterdam, en het kan nóg beter. Gezamenlijk dragen partijen in praktijk, beleid en onderzoek/onderwijs bij aan de professionalisering en kwaliteit van het jongerenwerk.
3. In de gezamenlijke aanpak is in de afgelopen jaren al veel opgebouwd, bijvoorbeeld rond de samenwerking tussen jongerenwerkaanbieders (Samen voor Jongeren Amsterdam) en de opbouw van een kennisinfrastructuur (o.a. lectoraat Youth Spot). Nieuwe initiatieven bouwen idealiter hierop voort.
4. Sterk jongerenwerk in Amsterdam heeft baat bij een professionele standaard1 voor het jongerenwerk. Deze is gebaseerd op de open benaderingswijze van het jongerenwerk en biedt ruimte voor lokale context en inkleuring.
5. (Bij)scholing van jongerenwerkers en andere professionals is primair de verantwoordelijkheid van organisaties in hun rol als werkgever. Daarnaast is het waardevol om stadsdeel- en organisatieoverstijgend leren en verbinden te faciliteren.

1 De AJA kan een bijdrage leveren aan een professionele standaard voor het jongerenwerk. Daarnaast worden in het kader van de gezamenlijke leerlijnen voor de sociale basis kwaliteitsstandaarden voor de kernfuncties ontwikkeld, waaronder dus de kernfunctie jongerenwerk.

6. Stedelijk georganiseerde (bij)scholing en verbinding is niet bedoeld als vervanging van bestaande vak- en kennisontwikkeling (bijvoorbeeld intern scholingsaanbod van jongerenwerkorganisaties, of onderwijs en onderzoek bij hogescholen en roc's), maar primair ter aanvulling en versterking.
7. Voor gezamenlijke kwaliteitsontwikkeling zijn de perspectieven van alle stakeholders nodig, inclusief die van jongeren. De gemeente is een van de stakeholders. In die rol bepaalt de gemeente niet de inhoud van scholing of vakontwikkeling voor jongerenwerkers, maar draagt ze er wel aan bij.

Kernwaarden

De AJA is gestoeld op vijf kernwaarden:

- **Innovatief**. Expertisecentrum met focus op het vakmanschap van het Amsterdamse jongerenwerk in een steeds veranderende leefomgeving voor jongeren.
- **Inspirerend**. Draagt de passie voor het vak van jongerenwerker uit en brengt mensen samen die hun kennis, ervaring en ideeën met elkaar willen delen.
- **Impactvol**. Verhoogt de basiskwaliteit van het jongerenwerk, door goed opgeleide professionals die eenduidig werken en onderzoek en inzichten in de praktijk brengen, evalueren en aanpassen op wat er nodig is aan inzet vanuit het jongerenwerk in de stad.
- **Verbindend**. Biedt ontmoeting en expertisedeling tussen wetenschap, praktijk en beleid op het gebied van de ontwikkeling van jeugd en jongeren die opgroeien in een uitdagende situatie. Gaat uit van cocreatie.
- **Vakkundig**. Richt zich op praktijk-, ervarings- en wetenschappelijke kennis en actuele inzichten. Aangeboden opleidingen zijn professioneel geaccrediteerd. Dit zorgt voor meer erkenning van het vak en waardering van professionals die het vak uitoefenen.

Doelen

De AJA heeft twee doelen:

1. De kwaliteit, het vakmanschap en de inzet van het jongerenwerk in Amsterdam versterken.
2. De samenwerking versterken tussen het jongerenwerk en andere professionals die met jongeren werken.

Uiteindelijk moet dit de effectiviteit en impact van het jongerenwerk in de stad vergroten, wat bijdraagt aan positieve toekomstperspectieven voor jongeren in Amsterdam.

3. Activiteiten AJA

Voor de AJA zijn de volgende kernactiviteiten geformuleerd:

1. bieden van (bij)scholing
2. bijdragen aan onderzoek en kennisontwikkeling
3. verbinden van partners in het veld
4. platform voor beleid

Deze activiteiten zijn met elkaar verbonden en versterken elkaar. Zo wordt het (bij)scholingsaanbod (in de vorm van profielen) ontwikkeld op basis van kennis en inzichten uit onderzoek. De profielen zelf worden weer gebruikt als input voor (nieuw) onderzoek. Deelname aan de profielen van jongerenwerkers vanuit verschillende organisaties en/of stadsdelen draagt bij aan meer verbinding in de stad, evenals de deelname van andere professionals aan specifiek (bij)scholingsaanbod.

Activiteit 1: bieden van (bij)scholing

De AJA biedt scholing en bijscholing aan jongerenwerkers en andere doelgroepen. Dit is aanvullend op de basisopleidingen van jongerenwerkers (vaak opleidingen Social Work) en op eventueel intern scholingsaanbod van organisaties die jongerenwerk uitvoeren en andere organisaties (bijvoorbeeld Amsterdamse School voor beleidsambtenaren). Het scholingsaanbod bestaat voor een deel uit de kern van het jongerenwerk; dit is relevant voor nieuwe jongerenwerkers en jongerenwerkers die toe zijn aan opfrissing en draagt bij aan een basisstandaard voor het jongerenwerk in Amsterdam. Nagedacht kan worden over het aanpassen van scholing aan het ervaringsniveau van de jongerenwerker. Daarnaast biedt de AJA verdiepende scholing met meer specialistische expertise. Hiermee krijgt het jongerenwerk specifieke kwaliteitsimpulsen.

De AJA biedt profielen aan professioneel jongerenwerkers (primaire doelgroep) en aan andere doelgroepen (bijvoorbeeld partijen die met jongeren werken of professionals uit andere domeinen). Deze profielen worden in cocreatie met jongerenwerkers en experts ontwikkeld. De profielen worden opgebouwd uit wetenschappelijke kennis en praktijkkennis. Hierbij bouwt de AJA ook voort op dat wat al ontwikkeld is in de praktijk en op bestaande 'producten' van organisaties.

Het aanbod verschilt per doelgroep. Het aanbod voor jongerenwerkers bestaat uit een (geaccrediteerd) kernprofiel, verdiepingsprofielen en expertiseprofielen. Het kernprofiel is in 2024 ontwikkeld. In dit profiel is aandacht voor:

1. de grondbeginselen van het jongerenwerk: taakopvatting, waarden van het jongerenwerk en de (ontwikkeling van) jongeren;
2. multi-methodisch handelen van jongerenwerkers;
3. Organiseren;

4. het creëren van impact en legitimatie.

In 2025 worden zeven verdiepingsprofielen ontwikkeld over de volgende thema's: Individueel, Participatie, Meiden, Online, Veiligheid, Verbinding en Ervaringsdeskundigheid. In de toekomst worden mogelijk meer verdiepingsprofielen ontwikkeld.

Het aanbod voor de andere doelgroepen moet nog ontwikkeld worden. Er wordt in ieder geval een scholingsprofiel ontwikkeld voor beleidsadviseurs. Dit moet de kennis van beleidsambtenaren over inhoud en positie van het jongerenwerk vergroten.

Activiteit 2: bijdragen aan onderzoek en kennisontwikkeling

De AJA zorgt er mede voor dat het jongerenwerk in Amsterdam up-to-date en blijft, en dat jongerenwerkers kunnen meebewegen met ontwikkelingen in de maatschappij en in de stad. Hiervoor is een structurele verbinding nodig tussen het scholingsaanbod van de AJA en bestaand en nieuw onderzoek naar jongerenwerk.

De AJA faciliteert een voortdurende feedbackloop tussen praktijk en onderzoek. Enerzijds is de AJA een instrument om kennis en inzichten uit wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek over te dragen naar de praktijk. Anderzijds zijn de trainingen in de AJA een bron van informatie en kennis die weer benut wordt door onderzoekspartners, zonder de praktijkpartners daarbij extra te belasten.

De AJA kan op termijn een 'laboratoriumfunctie' ontwikkelen, waarin de praktijk van het jongerenwerk samen met praktijkpartners onderzocht wordt. Zo kan de AJA een kennisbank en 'broedplaats van innovatie' zijn, waar best practices en onderzoeksresultaten actief worden gedeeld en verspreid, en nieuwe aanpakken worden gestimuleerd.

Activiteit 3: verbinden van partners in het veld

Naast bestaande samenwerkingen in het jongerenwerk, is de AJA een extra platform om jongerenwerkers van verschillende organisaties en uit verschillende wijken en stadsdelen met elkaar te verbinden (verdieping in de samenwerking). Een voorbeeld hiervan is dat zij gezamenlijk deelnemen aan het scholingsaanbod. Ook zijn jongerenwerkers vanuit verschillende organisaties betrokken bij de ontwikkeling van verdiepingsprofielen. Hiermee wordt expertise bij elkaar gebracht en wordt onderling leren gestimuleerd.

De AJA verbindt daarnaast het jongerenwerk met andere professionals en partijen die werken met jongeren en/of partijen die betrokken zijn bij jongeren en/of jongerenwerk. Dit kunnen professionals zijn uit bv. het OKT en de jeugdhulp, vanuit veiligheidspartners of uit het onderwijs. Door onder andere inspiratiesessies te organiseren, wordt samenwerking en kennisdeling tussen professionals en domeinen gestimuleerd. Hierbij kan ook verbinding en inspiratie met partijen in andere steden en regio's worden gezocht.

Activiteit 4: platform voor beleid

De AJA draagt bij aan het samenbrengen en verspreiden van beleids- en uitvoeringskaders. De AJA biedt een platform om beleid over en rond het jongerenwerk te versterken en verder te verspreiden. Dit betreft beleid dat is en wordt ontwikkeld door praktijkpartners en directies, of in samenwerking tussen deze partijen (bijvoorbeeld de leerlijnen), eventueel gevoed door onderzoek. Denk bijvoorbeeld aan kaders voor informatiedeling. Hiermee draagt de AJA bij aan continuïteit (in praktijk en beleid) en het versterken van een collectief geheugen in het Amsterdamse jongerenwerk. De AJA ontwikkelt zelf geen beleid, maar beleid kan 'landen' in de AJA zodat het gedeeld en breder benut wordt.

4. Doelgroepen AJA

De AJA richt zich met haar activiteiten op verschillende doelgroepen. De hoofddoelgroep zijn professioneel jongerenwerkers in Amsterdam (kernfunctie jongerenwerk). Daarnaast zijn er andere, kleinere doelgroepen. Het aanbod van de AJA (scholing en andere activiteiten) krijgt een gelaagde opbouw, waarbij verschillende scholingsprofielen en activiteiten voor specifieke doelgroepen worden ontwikkeld en aangeboden. Hierbij wordt ook gekeken naar de fasering in de tijd (bepaalde doelgroepen komen mogelijk later aan bod) en naar eventuele afzonderlijke financiële afspraken voor specifieke doelgroepen.

Primaire doelgroep

In lijn met de beweging om het vak van jongerenwerk in Amsterdam te verstevigen, wordt voor het (scholings)aanbod van de AJA een onderscheid gemaakt tussen professioneel jongerenwerk en het 'werken met jongeren'. De grootste en belangrijkste doelgroep van de AJA zijn dan ook professioneel jongerenwerkers die de kernfunctie jongerenwerk uitvoeren in de gemeente Amsterdam. In het kernprofiel en de verdiepingsprofielen staat de taakopvatting van het professioneel jongerenwerk centraal. Professioneel jongerenwerkers zijn de belangrijkste afnemers van het scholingsaanbod en de belangrijkste deelnemers aan de andere activiteiten van de AJA.

Andere doelgroepen

Beleid en management jongerenwerk

Een kleine doelgroep bestaat uit teamleiders/managers en staffunctionarissen van organisaties in Amsterdam die jongerenwerk uitvoeren, en beleidsambtenaren jeugd/jongerenwerk van de gemeente Amsterdam (directies en stadsdelen). Voor deze doelgroepen wordt eventueel een apart (beperkt) scholingsprofiel ontwikkeld. Daarnaast is deze doelgroep vooral van belang voor de activiteiten die bijdragen aan verbinding, samenwerking en beleidsontwikkeling.

Partijen die met jongeren werken

Naast het professionele jongerenwerk zijn er andere organisaties in Amsterdam die eraan bijdragen dat jongeren goed en veilig kunnen opgroeien. Ook voor deze partijen is het waardevol om via de AJA de kwaliteit van hun werk te vergroten en/of meer kennis te krijgen van het jongerenwerk. Bepaalde scholingsprofielen of andere activiteiten zullen daarom ook voor deze doelgroepen beschikbaar worden gesteld. Bij deze doelgroep gaat het met name om partijen die gefinancierd worden door de gemeente vanuit de GOS-laag, het sociaal weefsel, Jeugd & Veiligheid of andere gemeentelijke middelen zoals de masterplannen.

Professionals uit andere domeinen

De AJA richt zich daarnaast in beperkte mate op professionals in Amsterdam uit andere domeinen, zoals politie, OKT, handhaving en onderwijs. Dit gaat vooral over het vergroten van de kennis bij deze partijen over het jongerenwerk, en het versterken van de verbindingen tussen het jongerenwerk en deze partners.

Toekomstige jongerenwerkers

Studenten Social Work, de jongerenwerkers van de toekomst, worden ook betrokken bij activiteiten van de AJA. Hiervoor wordt samengewerkt met de Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Inholland en het ROC van Amsterdam rond (onderzoeks)opdrachten en lessen. Zo kunnen studenten eventueel deelnemen aan profielen van de AJA.

Jongerenwerkers buiten Amsterdam

De accreditatie van het kernprofiel bij het Registerplein verplicht de AJA om deelname aan het kernprofiel open te zetten voor jongerenwerkers van buiten Amsterdam. Hier wordt echter in eerste instantie niet actief op ingezet. Wanneer de AJA in Amsterdam voldoende staat, kunnen de profielen ook aan jongerenwerkers van buiten Amsterdam aangeboden worden. Aan hen wordt een financiële bijdrage gevraagd voor het volgen van scholing bij de AJA.

5. Fasering

De AJA blijft in ontwikkeling en wordt stap voor stap samen met de partners uitgebouwd en doorontwikkeld. Onderstaande tabel geeft een beeld van de prioritering en verdeling van middelen voor de verschillende activiteiten van de AJA in de komende jaren.

	jaar 1	*jaar 2*	*jaar 3*	*jaar 4 en verder*
(bij)scholing	60 %	60 %	60 %	60 %
onderzoek en kennisontwikkeling	25 %	25 %	20 %	20 %
verbinden van partners in het veld	10 %	10 %	15 %	15 %
platform voor beleid	5 %	5 %	5 %	5 %

6. Financieel kader

Financiering

De gemeente Amsterdam stelt budget beschikbaar voor de AJA. Voor de periode 2025 tot en met 2028 bedraagt het jaarlijkse budget €1.400.000. Na 2028 stelt zij structureel €850.000 per jaar beschikbaar voor de AJA. Deze structurele bijdrage kan wijzigen door nieuwe beleidskeuzes (bijvoorbeeld van een nieuw college). De wijze waarop het budget beschikbaar wordt gesteld vanaf 2026 is afhankelijk van de organisatievorm.

Om een duurzame AJA te vormen, is het van belang dat de AJA haar inkomstenbronnen diversifieert. Maar ook dat de kosten van de AJA laag gehouden worden, bijvoorbeeld door de aanvankelijk hoge middelen vanuit de gemeente goed in de organisatie en haar ontwikkeling te investeren.

Daarnaast betalen jongerenwerkers van buiten de stad voor het volgen van scholing aan de AJA. Mogelijk leveren professionals/partijen die met jongeren werken of met jongerenwerk te maken hebben binnen Amsterdam ook een bijdrage wanneer zij aan specifieke (scholings)activiteiten deelnemen. Daarnaast kunnen (private) fondsen of het bedrijfsleven de AJA een financiële impuls geven, mocht de gemeentelijke financiering afnemen.

Bestaande subsidierelaties

De gemeente Amsterdam subsidieert organisaties die jongerenwerk uitvoeren in de Sociale Basis (kernfunctie jongerenwerk). Daarnaast worden organisaties die met jongeren werken, gesubsidieerd in de Gebiedsgerichte Opgaven Sociaal (GOS) en vanuit andere gemeentelijke middelen (zoals de masterplannen). De huidige subsidieperiode loopt tot en met 2030. Conform de verplichtingen voor de kernfunctie jongerenwerk zijn deze organisaties verplicht om 'deel te nemen aan de vakacademie' (artikel 3.9 subsidieverordening Sociale Basis Amsterdam 2025).

Scholing en vakontwikkeling is onderdeel van het reguliere werk en de eigen verantwoordelijkheid van jongerenwerkorganisaties en wordt daarmee medegefinancierd uit de bestaande subsidies. Als scholing vanuit de AJA deels in de plaats komt van bestaand scholingsaanbod, is het voorstelbaar dat jongerenwerkorganisaties een deel van hun middelen voor deskundigheidsbevordering inzetten voor scholing via de AJA.

Uitgangspunt hierbij is dat de kwaliteit van de AJA-scholing hoog moet zijn, waardoor het volgen van deze scholing een logische keuze is voor jongerenwerkers en organisaties. Organisaties met de kernfunctie jongerenwerk zijn en blijven betrokken bij de (inhoudelijke) doorontwikkeling en uitvoering van de AJA. Op deze manier zijn zij zelf medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de aangeboden scholing.

Het scholingsaanbod van de AJA richt zich in eerste instantie op jongerenwerkers van organisaties in de kernfunctie jongerenwerk (sociale basis). De vraag is nog wanneer en in welke mate ook anderen die met jongeren werken deel zullen nemen aan de scholing, en welke financiële afspraken hierover worden gemaakt.

Tot 2028 is er voldoende budget om de AJA te organiseren. De komende periode wordt gebruikt om gezamenlijk afspraken te maken over duurzame financiering van de AJA en over welke partijen in welke mate en invulling daaraan bijdragen.

7. Huisvesting

De AJA doet voor de huisvesting in 2025 en de eerste helft van 2026 een beroep op de welzijns- en jongerenwerkorganisaties.

8. Draagvlak en participatie

De AJA is gestart als gemeentelijk programma, dat uitgevoerd wordt in cocreatie met de betrokken stakeholders.

Stakeholders

Organisaties die de kernfunctie jongerenwerk uitvoeren

Er zijn verschillende organisaties in Amsterdam die jongerenwerk uitvoeren vanuit de kernfunctie jongerenwerk. De jongerenwerkers van deze organisaties moeten ingeschreven zijn bij het Registerplein als kinder- of jongerenwerker. Veel van deze organisaties zijn vertegenwoordigd in Samen voor Jongeren Amsterdam (SvJA).

Daarnaast zijn er andere organisaties die jongerenwerk uitvoeren of die werken met jongeren. Een aantal van deze organisaties ontvangen subsidie vanuit de Gebiedsgerichte Opgaven Sociaal (GOS).

Onderzoeks- en onderwijsinstellingen

Aan verschillende hogescholen wordt al jarenlang onderzoek verricht naar en met het jongerenwerk in Amsterdam. Bijvoorbeeld het lectoraat Youth Spot van de Hogeschool van Amsterdam en het lectoraat Jeugd & Samenleving van Hogeschool Inholland. Zij spelen een belangrijke rol bij het ontwikkelen van het scholingsaanbod van de AJA en het verbinden van onderzoek met praktijk en beleid. Daarnaast zijn er andere instellingen en organisaties die onderzoek uitvoeren naar het jongerenwerk in Nederland. Waar mogelijk wordt in de AJA ook met deze partijen verbindingen gelegd.

Hbo- en mbo-instellingen leiden de jongerenwerkers van de toekomst op, via opleidingen Social Work, en eventueel de minor Jongerenwerk of een keuzevak. In die rol zijn zij belangrijke stakeholders voor de AJA.

Gemeente Amsterdam

De gemeente is initiatiefnemer en op dit moment enige financier van de AJA. Wanneer delen van de AJA ingekocht moeten worden, is de gemeente opdrachtgever.

Kerngroep

De kerngroep AJA bestaat sinds de oprichting uit afgevaardigden van:

- vier organisaties die jongerenwerk/straathoekwerk uitvoeren
- Lectoraat Youth Spot (HvA)
- stadsdelen (sociale basis en jeugd & veiligheid)
- directie JZD

Zolang de AJA een gemeentelijk programma is, dient de kerngroep als adviserend orgaan om de AJA op zowel draagvlak en inhoud als bedrijfsvoering te ontwikkelen. In 2025 wordt de vorm, samenstelling en rol van de kerngroep voor de korte en lange termijn opnieuw bekeken.

Draagvlak

Om draagvlak te behouden, moet de AJA van meerwaarde blijven voor jongerenwerkers en hun organisaties. Belangrijke factor hierbij is dat de kennis die overgedragen wordt continu inhoudelijk vernieuwd wordt, bijvoorbeeld op onderwerp en op basis van casuïstiek. De AJA maakt dit mogelijk door sterke verbindingen tussen praktijk en onderzoek. Daarnaast is het van belang dat de kennis toepasbaar is in de praktijk. Profielen worden daarom in cocreatie met experts en jongerenwerkers ontwikkeld.

Voor de bijdrage aan onderzoek en kennisontwikkeling is het voor de AJA belangrijk om meerwaarde te creëren voor onderzoekers en onderzoeksinstellingen. Veel onderzoek resulteert in onderzoeksverslagen, artikelen, rapporten en factsheets. Dit heeft een grote wetenschappelijke waarde en draagt bij aan de erkenning van het vak jongerenwerk. Het draagt echter niet altijd direct bij aan het versterken van het handelen van professionals in de praktijk. De AJA creëert meerwaarde door onderzoekskennis bij elkaar te brengen en overdraagbaar te maken, en door onderzoeksdata te genereren zonder extra belasting voor de professionals.